

Stenungsunds
kommun

Vägledande dokument vid biståndsbedömning enligt socialtjänstlagen

Sektor socialtjänst – Individ- och familjeomsorg samt
Vård Omsorg

Typ av dokument	Beslutat av	Beslutsdatum	Diarienummer
Styrdokument	Kommunfullmäktige	2018-12-17	2018/72
Dokumentägare	Giltighetstid	Framtagen av	Reviderad
IFO och Vård Omsorg	Tills vidare	IFO och Vård Omsorg	2018-05-09

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	5
2. Bakgrund.....	8
2.1 Målgrupp och avgränsningar	8
2.2 Jämställdhet	8
2.3 Myndighetsutövning och verkställighet.....	8
2.4 Valfrihetssystem inom hemtjänst	9
2.5 Tid för insatser vid hemtjänstbeslut.....	9
2.6 Delegation.....	9
3. Lagar och förordningar	10
3.1 Förvaltningslagen	10
3.2 Offentlighets- och sekretesslagen.....	10
3.3 Socialtjänstlagen	10
3.4 Äldre personer	11
3.5 Biståndsbegreppet	11
3.6 Skälig levnadsnivå	12
3.7 Vistelsebegreppet och ansökan från annan kommun	12
3.8 Stöd till anhöriga	13
3.9 Anhörigas ansvar Makar/partnerskap/sambos	14
3.9.1 Makar/partnerskap/sambos	14
3.9.2 Gemensamt hushåll	14
3.10 Hälso- och sjukvårdshuvudman	15
3.11 Lex Sarah	15
3.12 God Man.....	15
3.13 Personligt Ombud	16
3.14 Tolk.....	16
4. Insatser i ordinärt boende	17
4.1 Hemtjänst/vårdplanering.....	18
4.2 Kartläggning och utredning - ICF och IBIC.....	19
4.2.1 Behovsbedömning	20
4.2.2 Bedömning vid ansökan om specifik utformning av insats.....	20
4.2.3 Kommunikering	20
4.2.4 Beslut.....	21
4.2.5 Om ett beslut går den enskilde emot	22
4.2.6 Beställning.....	22

4.2.7	Genomförandeplan	22
4.2.8	Uppföljning.....	22
4.2.9	Uppföljning IBIC	23
4.3	Insatser.....	23
4.3.1	Att lösa problem.....	23
4.3.2	Att fatta beslut	24
4.3.3	Att genomföra dagliga rutiner	24
4.3.4	Att använda kommunikationsutrustning	25
4.3.5	Att ändra och bibehålla kroppsställning	25
4.3.6	Att bära hantera och förflytta föremål	26
4.3.7	Att gå och röra sig omkring på olika sätt	26
4.3.8	Promenad.....	27
4.3.9	Att tvätta sig.....	27
4.3.10	Att duscha	28
4.3.11	Att sköta kroppsvård.....	28
4.3.12	Att sköta toalettbehov	29
4.3.13	Att klä sig.....	29
4.3.14	Att äta och dricka	29
4.3.15	Att få hjälp med egenvård.....	30
4.3.16	Att sköta sin egen hälsa	31
4.3.17	Att skaffa varor och tjänster	31
4.3.18	Att bereda måltider.....	32
4.3.19	Att städa köksutrymme och köksredskap	33
4.3.20	Att avlägsna avfall	33
4.3.21	Att tvätta och torka kläder.....	34
4.3.22	Att hygienstäda	34
4.3.23	Att städa bostaden.....	35
4.3.24	Att använda hushållsapparater.....	36
4.3.25	Att ta hand om lättare hushållsgöromål	37
4.3.26	Att få stöd och hjälp med att ta kontakter.....	37
4.3.27	Att få hjälp med bank och postärenden	38
4.3.28	Dagverksamhet	38
4.3.29	Social samvaro	39
4.3.30	Trygghetstelefon	40
4.3.31	Trygghetsskapande insats	40

4.3.32	Avlösning av anhörig i hemmet.....	41
4.3.33	Avlösning i form av växelvistelse	41
4.3.34	Ledsagning.....	42
4.3.35	Särskilt boende.....	43
5.	Vägledning	44
5.1.1	Korttidsboende	46
5.1.2	Kontaktperson.....	48
6.	Stöd till anhöriga.....	50
6.1	Stöd till anhöriga i form av service.....	50
6.2	Stöd till anhöriga efter behovsprövning.....	50
6.3	Stöd i form av insatser till brukaren.....	51
6.4	Barnperspektiv	51

1. Inledning

Stenungsunds kommun ansvarar för uppgifter enligt socialtjänstlagen som gäller äldreomsorg och omsorg för personer med funktionsnedsättning.

Stenungsunds kommun värdegrund omfattas av att individen ska ha en känsla av *självbestämmande, trygghet* samt en *meningsfullhet i sin tillvaro*, insatserna ska vara individanpassade som är av god kvalitet med ett gott bemötande.

Det innebär att biståndshandläggarna tillsammans med individen samordnar och skapar delaktighet utifrån ett helhetsperspektiv med respekt för nuvarande situation och tidigare livserfarenhet. Den enskilde ska så långt som möjligt kunna *välja när och hur stöd och hjälp* ska ges. Exempelvis ska det vara möjligt för den enskilde att dela upp den beviljade tiden så att "underhållningsstädning" utförs varje eller varannan vecka istället för var tredje vecka. Den enskilde har rätt till att utifrån dagsform och önskemål, få stöd och hjälp med andra insatser än de som finns beskriven i den upprättade genomförandeplanen.

All personal inom myndighetsutövning, verksamhetsansvar och omsorgspersonal skall ha ett anhörigperspektiv som betyder att man ser, lyssnar till, samarbetar och bemöter de anhöriga på ett gott sätt. Sociala myndighetsnämnden ska *erbjuda stöd* för att underlätta för *de närstående som är långvarigt sjuk, äldre* eller *som stödjer en person med någon form av funktionsnedsättning*. Det handlar om att fånga upp anhörigas behov av vila eller att få tid över för personliga angelägenheter. 5 kap, 10 § SoL.

Sociala myndighetsnämndens biståndsenhet regleras av ett flertal lagar, framförallt socialtjänstlagen (SoL 2001:453), lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL 1982:763) samt Förvaltningslagen (FL 1986:223). Utöver lagstiftning gäller Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd, samt av kommunen beslutade måldokument och riktlinjer. Vägledningen gäller personer i alla åldrar avseende äldreomsorg och LSS för handläggning.

Syftet med riktlinjerna är:

- att vara stöd i handläggning av ärende
- att säkerställa likartad bedömning utifrån biståndsbehov

Riktlinjerna ska underlätta vid handläggning, främja ett tydligt och enhetligt synsätt för biståndshandläggning. Beslut ska fattas likartat efter samma bedömningsgrunder och de ska säkerställa att medborgarna ska behandlas lika oavsett handläggare. Riktlinjerna är dock vägledande och gäller aldrig utan undantag. Handläggaren måste väga ihop behov, lagstiftning, etik, vetenskap och beprövad erfarenhet i sitt arbete.

IBIC

För att göra en rättsäker bedömning använder Stenungsunds kommun IBIC, (Individens behov i centrum) som är ett behovsinriktat och systematiskt arbetssätt vid kartläggning för de tolv olika livsområden såsom: *känsla av ensamhet, känsla av trygghet, lärande och tillämpa kunskap, allmänna uppgifter och krav, kommunikation, förflyttning, personlig vård, hemliv, mellanmännsliga relationer, viktiga livsområden, samhällsgemenskap och medborgerligt liv samt personligt stöd.*

ICF

ICF är en internationell beskrivning av mänskliga funktionstillstånd och dess begränsningar enligt WHO (2015). Den ger en struktur för att presentera information på ett meningsfullt, sammanhängande och lättillgängligt sätt. Hälsotillstånd och hälsorelaterade tillstånd kan beskrivas med ICF. Syftet är att ge en vetenskaplig grund för att förstå och studera hälsa samt skapa ett gemensamt språk för att beskriva hälsa och olika hälsotillstånd. Resultatet bidrar till att förbättra kommunikation mellan användare, såsom hälsa, sjukvård, socialtjänst, politiker och allmänhet.

VÄLFÄRDSTEKNOLOGI

För att möta brukarens behov inom äldreomsorg eller hos personer med funktionshinder arbetar Stenungsunds kommun med att skapa förutsättningar inom **välståndsteknologi**, det innebär stöd med teknik. Exempel på tekniskt stöd kan vara trygghetslarm och webbkamera för tillsyn. Det är åtgärder som skapar trygghet. För att skapa ökad aktivitet och delaktighet finns t.ex. internetjänster som vår digitala plattform *En bra plats* som vi är ansluten till.

Detta ger en möjlighet för den enskilde att få ökad självständighet, integritet och egenmakt. För att tillhandahålla välfståndsteknologi inom hemtjänst ska tjänsten vara ett bistånd enligt socialtjänstlagen.

Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Planering inför patientens utskrivning

Ovan benämnd lag kommer att i praktiken betyda *från och med september månad 2018* att när den behandlade patienten är utskrivningsklar ska de berörda enheterna inom socialtjänst, vård och omsorg samt sjukvård samverka i sin planering så att brukaren/patienten kan lämna vården på ett tryggt och säkert sätt. Brukaren ska efter sin utskrivning få sina behov tillgodosedda av socialtjänst och hälso- och sjukvård. Tidsfristen från 30 dagar för utskrivning kommer minska till 3 dagar i september. Det vägledande dokumentet kommer att revideras till höstterminen och förtydliga hur arbetet framskrider vid denna övergång av ny lag.

2. Bakgrund

2.1 Målgrupp och avgränsningar

Det vägledande dokumentet har till syfte att ge stöd vid bedömning av behov och beslut om insatser enligt socialtjänstlagen när det gäller myndighetsutövning inom Vård Omsorg.

I varje ärende ska det ske en individuell behovsprövning och den individuella prövningen kan resultera i att ett beslut avviker mot den vägledande inriktning som anges i dokumentet. Alla beslut ska prövas mot gällande lagar, förordningar, rättspraxis och förarbeten till lagstiftning. Biståndsenheten följer föreskrifterna i Handläggning och Dokumentation inom Socialtjänsten 2014:5

2.2 Jämställdhet

Målet för jämställdhetspolitiken i Sverige är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Kvinnor och män ska ta samma ansvar för hemarbetet och ha möjligheter att ge och få omsorg på lika villkor.

Biståndshandläggarnas behovsbedömning ska genomsyras av ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv. Det innebär att dessa perspektiv ska finnas med i mötet med den enskilde samt i utredningen och det underlag som ligger till grund för beslutsfattandet.

2.3 Myndighetsutövning och verkställighet

Socialtjänsten i Stenungsunds kommun skiljer på myndighetsutövning och verkställighet. Biståndshandläggare tar emot den enskildes ansökan, utreder och bedömer behoven samt beslutar om insatser med stöd av socialtjänstlagen (SoL). Mål för insatserna formuleras enligt **IBIC** och därefter överlämnas beställningen till verkställigheten/utföraren.

Godkända utförare verkställer de beviljade biståndsbesluten och ansvarar för att

genomföra de insatser som biståndshandläggaren har beställt.

- Biståndshandläggaren utreder och fattar enligt delegation beslut om **vad** som ska utföras.
- Utförare ansvarar för **hur** utförandet ska ske.

2.4 Valfrihetssystem inom hemtjänst

Valfrihetssystem inom hemtjänsten LOV (lagen om valfrihet) innebär att den enskilde, efter att ha fått ett biståndsbeslut om hemtjänst, har rätt att välja vem som ska utföra insatserna. Valet kan göras bland de utförare som kommunstyrelsen tecknat avtal med.

Biståndshandläggaren ska uppmuntra den enskilde att göra ett aktivt val av utförare och ge så utförlig information att den enskilde eller dennes företrädare kan göra sitt val av hemtjänstutförare. I de fall den enskilde inte vill eller kan välja utförare, ska insatserna beställas av aktuellt ickevalsalternativ som ingår i valfrihetssystemet.

2.5 Tid för insatser vid hemtjänstbeslut

Biståndshandläggaren utreder behovet av hjälp och fattar beslut om insatser. Insatsernas omfattning och mål framgår av beställningen. Till varje insats finns framtagna tidsschabloner avseende beräknad tidsåtgång.

2.6 Delegation

I kommunallagen (1991:900) står det att nämnden kan överlämna, delegera till tjänsteman, att fatta beslut i nämndens ställe. Sociala myndighetsnämnden har antagit en delegationsordning där det regleras vilken tjänsteman som har rätt att fatta beslut i olika frågor. Biståndshandläggaren är skyldig att hålla sig informerad om gällande delegationsordning. Fattade beslut anmäls till sociala myndighetsnämnden.

3. Lagar och förordningar

3.1 Förvaltningslagen

Förvaltningslagen (1986:223) reglerar hur ärenden som rör enskilda ska handläggas av en myndighet på en förvaltning. Handläggningen ska vara så enkel och snabb som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Myndigheten ska vid handläggningen beakta möjligheten att själv hämta in upplysningar och yttranden från andra myndigheter vid behov. Ett lättbegripligt språk ska eftersträvas (Förvaltningslagen 1986:223 7 §).

3.2 Offentlighets- och sekretesslagen

Offentlighetsprincipen är inskriven i våra grundlagar och innebär att allmänheten har rätt att ta del av myndigheters allmänna handlingar.

Inom socialtjänsten hanteras en mängd uppgifter som berör enskildas personliga förhållanden. Dessa uppgifter skyddas av regler om sekretess i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). Med sekretess menas ett förbud att röja en uppgift, vare sig det sker muntligen, genom utlämnande av en allmän handling eller på något annat sätt.

Sekretess gäller för alla anställda vid en myndighet, men också för uppdragstagare, förtroendevalda och andra likställda.

Ett centralt begrepp när det gäller offentlighet och sekretess är begreppet allmän handling. En handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndigheten (förvaltningslagen (1986:223)).

3.3 Socialtjänstlagen

I socialtjänstlagens portalparagraf (2001:453 1 kap. 1 §) anges vilket mål lagstiftarna anser att beslut enligt denna lag ska eftersträva. Där framgår att socialtjänsten ska främja människors ekonomiska och sociala trygghet, jämlikhet i

levnadsvillkor samt aktiva deltagande i samhällslivet.

3.4 Äldre personer

I socialtjänstlagens (2001:453) 5 kapitel 4-5 §§ finns bestämmelser för särskilda grupper. Kommunen ska verka för att äldre personer ges möjlighet att leva och bo självständigt under trygga förhållanden. De ska även få möjlighet till en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra.

3.5 Biståndsbegreppet

Socialtjänstlagens (2001:453) 4 kap 1 § reglerar rätten till bistånd. Där uttrycks att den person som inte själv kan tillgodose sina behov eller som inte kan få dem tillgodosedda på annat sätt har rätt till bistånd för sin livsföring i övrigt. Begreppet livsföring i övrigt sammanfattar en lång rad olika behov av hjälp och stöd, service, behandling, vård och omsorg. Det förutsätts att var och en utnyttjar de möjligheter som står till buds innan det finns möjligheter att få bistånd från samhället. I biståndsbedömningen ska konsekvent ingå ett övervägande om behoven kan tillgodoses på annat sätt. Att få sina behov tillgodosedda på annat sätt kan t.ex. vara att make/maka kan göra inköp som tidigare alltid utförts av den som nu har behov av hjälp med det.

Behoven ska tillgodoses med lämpliga insatser utifrån den enskildes situation. Lagen öppnar därför ett utrymme för kommunerna att själva avgöra vilka biståndsinsatser som ges och ett utrymme för diskussion med den enskilde kring vilka insatser som kan vara de lämpliga i varje enskilt fall. Biståndshandläggare ska därför lyssna på den enskilde för att kunna sätta samman de insatser som bäst svarar mot dennes specifika behov och önskemål. Insatserna ska utformas så att de stärker den enskildes möjlighet att leva ett självständigt liv.

Den enskilde är ansvarig för sitt liv och sina beslut. Det innebär att den enskilde själv har ett ansvar att själv tillgodose sina behov att till exempel byta bostad när den inte motsvarar behoven, att ta del av erbjudanden/aktiviteter som erbjuds av olika föreningar.

Den enskilde har rätt till bistånd från kommunen när hen inte själv kan tillgodose sina behov och när de inte kan tillgodoses på annat sätt.

Samhället/ socialtjänsten har en skyldighet att erbjuda stöd och hjälp när den enskilde uttömt sina egna möjligheter.

3.6 Skälig levnadsnivå

Det bistånd som beviljas enligt socialtjänstlagen ska ge den enskilde personen en skälig levnadsnivå. Skälig levnadsnivå ger uttryck för vissa minimikrav vad gäller kvaliteten på den beviljade insatsen, det ger dock inte den enskilde någon obegränsad frihet att välja tjänster oberoende av kostnad. Vad som är skälig levnadsnivå måste bestämmas utifrån de särskilda omständigheterna i varje enskilt fall, det vill säga den enskildes individuella behov och den situation som råder i samhället i övrigt.

En utgångspunkt för bedömningen av vad som är skäligt ska alltid vara den enskildes rätt till ett värdigt och i möjligaste mån självständigt liv.

Den enskilde har rätt till bistånd enligt SoL om:

- biståndet behövs för att den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå
- behovet inte kan tillgodoses på annat sätt

3.7 Vistelsebegreppet och ansökan från annan kommun

Kommunen har det yttersta ansvaret för att den som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp hen behöver (socialtjänstlagen 2001:453 2 kap. 1 §).

Kommunens yttersta ansvar tar inte över eller minskar det ansvar som andra huvudmän har. Undantag från vistelsekommunens ansvar regleras i socialtjänstlagen (2001:453) 2 a kap § 4 om ansvarsfördelning mellan kommuner i fråga om stöd.

Om en brukare är skriven och stadigvarande bosatt i en annan kommun än Stenungsunds kommun och önskar tillfällig hemtjänst vid t.ex. semestervistelse är det hemkommunen som ska besluta om och bekosta insatsen. Hemkommunen skickar beställning på insatsen till Stenungsunds kommun som utför insatsen¹.

En person som är bosatt i en annan kommun har rätt att få sin ansökan prövad i Stenungsunds kommun och ska därmed behandlas som om hen vore bosatt i kommunen. Detta gäller under förutsättning att den sökande har för avsikt att flytta till Stenungsunds kommun och att det på grund av ålderdom, varaktig funktionsnedsättning och/eller allvarlig sjukdom inte är möjligt att flytta om vård- och omsorgsinsatser inte kan garanteras. Hemkommunen är skyldig att vid behov bistå med den utredning som inflyttningsskommunen kan behöva för att pröva ansökan (socialtjänstlagen 2001:453 2 a kap. 8 §).

3.8 Stöd till anhöriga

Enligt socialtjänstlagens (2001:453) 5 kap.10 § ska kommunen erbjuda stöd till personer som vårdar eller stödjer närstående som är långvarigt sjuk, äldre eller har en funktionsnedsättning. Med anhörigstöd avses de insatser som fysiskt, psykiskt och socialt underlättar den anhöriges situation. Stödinsatserna ska vara av förebyggande och hälsofrämjande karaktär för att bidra till att bevara och främja den anhöriges hälsa. Anhöriga ska bemötas med respekt och erkännande, deras kunskap samt kompetens ska tas tillvara. Stödet ska också leda till att den anhörige kan känna trygghet och få en bibehållen eller ökad livskvalitet. Stödet ska i så långt mån som möjligt planeras i samråd med den anhörige och dennes närstående.

Stenungsunds kommun erbjuder en digital plattform som heter **En bra plats** – anhörigstöd. Här samlas länkar med information om hela 170 diagnoser, samt om missbruk, självskadebeteende mm. Här finns också chatterum där man kan komma i kontakt med andra människor i hela landet som befinner sig i liknande situationer. Det finns information om föreningar. Ensamhet är en vanlig känsla när man vårdar en anhörig som är sjuk på olika vis. Genom **En bra plats – anhörigstöd** finns möjligheter att knyta kontakter med andra som brottas med samma frågor och där anhöriga kan få stöd via andra i det man kämpar med i livet.

Kommunalt stöd som service till anhöriga

Stöd som kommunal service innebär i detta sammanhang ett erbjudande om

allmänt inriktade insatser eller generellt utformade sociala tjänster.

Stödet ska vara lättillgängligt för alla utan föregående biståndsbedömning. Stöd som erbjuds som kommunal service ska enligt kommunallagen vara likvärdig i hela kommunen.

Då behov finns ska kommunen erbjuda:

- Stödsamtal
- Råd och vägledning
- Information/Föreläsningar
- Anhöriggrupper/ cirklar
- En bra plats

3.9 Anhörigas ansvar Makar/partnerskap/sambos

3.9.1 Makar/partnerskap/sambos

Enligt äktenskapsbalken (1987:230) ska makar gemensamt vårda sitt hem och fördela sysslor mellan sig. Att leva sambo ska enligt sambolagen (2003:376) likställas med att leva som makar.

Par har ett gemensamt ansvar för hushållet vilket innebär att hjälp med hushållssysslor inte beviljas då endast den ene i ett par har nedsatt förmåga. Det innebär också att om ett par bedöms vara i behov av bistånd för sitt hushåll ska båda beviljas insatser efter två separata utredningar. Par har inget ansvar för att hjälpa varandra med personlig omsorg som till exempel toalettbesök.

I det fall den ena parten inte kan medverka fullt ut i hushållssysslor, hänvisas parterna att omfördela aktiviteter och omsorg mellan sig. Det kan också medföra att parterna får göra olika saker för att tillgodose hushållssysslorna i det gemensamma hemmet.

3.9.2 Gemensamt hushåll

När vuxna personer lever i hushållsgemenskap ska de ge varandra viss praktisk

hjälp inom familjen. Mer omfattande omsorgsbehov kan däremot inte anses ligga inom ramen för vad familjemedlemmar normalt bistår varandra med. Denna bedömning gäller

oavsett om det handlar om makar, registrerade partners eller sambor eller när det finns hemmavarande barn över 18 år. Några särskilda skäl att göra avsteg från denna bedömning förekommer normalt inte

¹ Regeringens proposition 2010/11:49, Ansvarsfördelning mellan bosättningskommun och vistelsekommun

3.10 Hälsa- och sjukvårdshuvudman

Hälsa- och sjukvårdsinsatser kan inte beviljas enligt socialtjänstlagen.

3.11 Lex Sarah

Bestämmelserna om lex Sarah omfattar hela socialtjänsten. Varje anställd samt uppdragstagare, praktikant och deltagare i arbetsmarknadspolitiskt program är skyldig att omgående rapportera missförhållanden och/eller risker för missförhållanden till närmast överordnad chef.

Det finns en omgående skyldighet för ansvariga inom socialtjänsten att utreda och dokumentera samt avhjälpa och undanröja ett missförhållande eller risk för missförhållande. Visar utredningen att det var ett allvarligt missförhållande eller risk för allvarligt missförhållande ska detta anmälas till Inspektionen för vård och omsorg

(IVO), oavsett om det avhjälpes eller ej.

3.12 God Man

Sociala myndighetsnämnden ska enligt 15 § p 6 LSS och 5 kap Socialtjänstförordningen anmäla till överförmyndaren:

om den finner att god man eller förvaltare enligt föräldrabalken bör förordnas för någon samt att någon inte längre behöver förvaltare.

En god man ska inte förordnas om behovet kan tillgodoses på annat sätt. Den enskilde kan t.ex. om hen förstår innebörden av det, utfärda en fullmakt för någon att sköta hens angelägenheter.

”Överförmyndarenheten avgör om det föreligger kriterier för att ansöka hos Tingsrätten om god man eller förvaltare och ger i så fall en ansökan till Tingsrätten. För din bedömning behöver överförmyndarenheten information, det vill säga en social utredning och ett personbevis. Vidare krävs den enskildes samtycke till att god man förordnas.

Är dennes tillstånd sådant att ett samtycke inte kan ges ska istället behovet av en god man styrkas genom ett läkarintyg. Anmälan om behov av förvaltare ska styrkas med ett läkarintyg som visar att den enskilde är ur stånd att vårda sig eller sin egendom. Det kan visa sig att den enskildes angelägenheter kräver omedelbar vård eller att ett dröjsmål uppenbarligen skulle medföra fara för dennes person eller egendom. I sådana situationer ska socialnämnden anmäla att det föreligger ett omedelbart behov av god man eller förvaltare. Sociala myndighetsnämnden ska göra en anmälan till överförmyndaren när det gäller behovet av ett interimistiskt beslut. (SKL ckr 11:35).

3.13 Personligt Ombud

Personligt ombud (PO) stödjer individen med psykisk funktionsnedsättning genom att tillsammans med klienten planera, genomföra och följa uppdrag som definieras av klienten. Personligt ombud ska även verka för att gruppen personer med psykiskt funktionsnedsättning ska få bättre livsvillkor. Personligt ombud kan sökas av den enskilde själv, eller av en annan person i samråd med personen med psykisk funktionsnedsättning. Kommunen är huvudman för verksamheter med personligt ombud. Socialstyrelsen har i uppdrag att följa upp verksamheterna med personligt ombud utifrån sitt ansvar för statsbidrag till verksamheterna. Länsstyrelserna har i uppdrag att samordna och administrera statsbidraget.

3.14 Tolk

När en myndighet har kontakt med en person som inte behärskar svenska språket eller som har hörsel- eller talnedsättning bör myndigheten vid behov anlita tolk.

Det är myndigheten som i det enskilda fallet som ska göra en bedömning av om det finns behov av tolk därmed finns det inget stöd för att rutinmässigt anlita tolk. Vägledande bör vara den enskildes uppfattning.

Generellt är det olämpligt att använda någon nära anhörig som tolk. I de fall det är nödvändigt att anlita tolk för ett främmande språk så kontakta biståndshandläggare en auktoriserad tolkförmedling såsom t. ex. Tolkförmedlingen Väst. Syn- och/eller hörseltolk bokas via landstinget. Det är viktigt att den enskilde lämnar ett medgivande om att de uppgifter som är sekretessbelagda får tas upp i närvaro av tolken.

4. Insatser i ordinärt boende

Enligt socialtjänstlagen (2001:453 3 kap. 6 § första stycket) bör kommunen genom hemtjänst, dagverksamhet eller liknande underlätta för den enskilde att bo kvar hemma.

Den som har behov av hjälp och stöd för att kunna bo kvar i sin egen bostad kan beviljas insatser som ska möjliggöra kvarboendet. Insatserna ska i så stor utsträckning som möjligt utformas utifrån den enskildes önskemål. För att kunna tillgodose önskemålen ska utföraren tillsammans med den enskilde upprätta en genomförandeplan som beskriver hur insatserna ska genomföras. Ett rehabiliterande synsätt ska genomsyra arbetet och den enskilde ska uppmuntras att ta egna initiativ.

Hemtjänst beviljas utifrån den enskildes behov. Kommunfullmäktige beslutar att brytpunkten för hemtjänstinsatser ska vara 130 timmar per månad och att ansökan som överskrider 130 timmar i månaden kan avslås om behovet kan tillgodoses med andra insatser som är mindre kostnadskrävande för kommunen. Vid brytpunkten 130 timmar ska motiverande samtal genomföras, med förbehåll att varje människa beaktas som en unik person, och en individuell sammanvägning görs av olika omständigheter i ärendet inför ett avslag på utökning av hemtjänsttid.

Insatser som är avsedda för personer i ordinärt boende, t.ex. hemtjänst och

dagverksamhet beviljas inte för den som bor på särskilt boende.

4.1 Hemtjänst/vårdplanering

Hemtjänst är ett samlingsbegrepp för olika insatser. Hjälpens omfattning kan variera mellan några timmar i månaden till att få hjälp vid flera tillfällen under dygnet.

Behovet av hemtjänst bedöms vara tillgodosett om den enskilde:

- själv kan utföra insatsen
- har annan person i hushållet eller i sin omgivning som utför insatsen
- får behovet tillgodosett genom alternativa insatser
- genom hjälpmedel ökar sin funktionsförmåga så att behovet blir tillgodosett.

Behov av hemtjänst föreligger om den enskilde på grund av nedsatt fysisk, psykisk och/eller kognitiv förmåga:

- har svårt att på egen hand klara sin dagliga livsföring
- upplever otrygghet eller känsla av isolering
- har en hemsituation som bedöms som osäker på grund av kognitiv svikt.

Hemtjänst kan delas upp i omsorg och service. Service syftar till praktisk hjälp med bl.a. städning, tvätt, inköp, ärenden och hushållsgöromål. Omsorg är direkt riktade till den enskilde för att tillgodose dennes grundläggande behov och innefattar t.ex. tillsyn, personlig hygien, toalettbesök, på- och avklädning, förflyttningar, måltidshjälp, social samvaro samt promenader.

Vårdplanering

När det finns behov av insatser från kommunens socialtjänst eller landstingets primärvård/öppenvård ska behandlande läkare kalla till vårdplanering enligt lagen om betalningsansvar. (BAL Dir. 2014:27). En sådan kallelse sker via Time Care som är ett gemensamt informationssystem. Den individuella vårdplaneringen ska ske i samråd med den enskilde och närstående. Närstående kan endast vara med om den enskilde önskar. En gemensam vårdplan ska upprättas av båda huvudmännen.

För en patient i den somatiska akutsjukvården eller den geriatriska vården inträder betalningsansvaret tidigast fem vardagar (lördag, midsommarafteon, julafteon och nyårsafton oräknade) efter det att kommunen mottagit kallelse till vårdplanering. Om patienten inte är bedömd som utskrivningsklar under dessa dagar inträder kommunen betalningsansvar dagen efter det att en patient är utskrivningsklar och en vårdplan är upprättad.

För en patient inom den psykiatriska vården inträder betalningsansvaret tidigast 30 vardagar (lördag, midsommar, julafteon och nyårsafton oräknade) efter det att kommunen mottagit kallelse till vårdplanering.

Processen med samordnad vårdplanering ska ske skyndsamt, säkert och effektivt så patienten/brukaren kan känna sig säker och trygg. Det innebär att biståndshandläggare och utförare måste kunna planera och organisera beviljade insatser inom ramen för när betalningsansvaret inträder.

4.2 Kartläggning och utredning - ICF och IBIC

Biståndshandläggning ska ske på ett behovsriktat, systematiskt och strukturerat sätt med hjälp av Internationell klassifikation av funktionshinder (ICF) som utgångspunkt. ICF är klassifikationer som har utvecklats av Världshälsoorganisationen (WHO) för att tillämpas på olika aspekter av hälsa. Detta för att kunna beskriva individens behov såväl fysiskt, psykiskt och socialt.

Individens Behov I Centrum (IBIC), är ett stöd för att kunna identifiera och beskriva individens behov, resurser, mål och resultat oavsett boendeform. IBIC gör det möjligt för biståndshandläggaren att utgå från individens individuella behov

och mål snarare än det befintliga utbudet av insatser. IBIC grundar sig på ICF på så sätt att dokumentationen blir mer strukturerad, enhetlig och jämförbar mellan kommuner. IBIC som arbetssätt är framtagen och rekommenderad av Socialstyrelsen.

Syftet med IBIC är att människor med funktionsnedsättning ska erhålla en professionell handläggning där utredningsmetodik, bedömning, beslut om insatser och uppföljning är enhetlig i kommunen. Syftet är vidare att individperspektivet och den enskildes delaktighet i utredning och utförandet säkerställs. Se vidare Socialstyrelsens vägledning (2016) Individens behov i centrum.

4.2.1 Behovsbedömning

Behovsbedömning är den process som föregår och leder till ett beslut om bistånd. Behovsbedömningsprocessen ska fokusera på individens behov och inte på socialtjänstens befintliga utbud av insatser. Utredningarna ska präglas av ett förhållningssätt som stödjer den enskilde att få ett liv med meningsfullhet, begriplighet, hanterbarhet och sammanhang. För att höja eller bibehålla funktionsnivån ska ett rehabiliterande synsätt genomsyra utredningarna. En helhetsbedömning ska göras utifrån de sammantagna identifierade behoven.

4.2.2 Bedömning vid ansökan om specifik utformning av insats

Vid en ansökan om bistånd/insats har den enskilde möjlighet att framföra önskemål om utformning av insatsen, som skall beaktas i utredningen. Kommunen tar hänsyn till individens önskemål dock finns det inte någon ovillkorlig rätt att få behov tillgodosedda i en viss form eller inom en specifik verksamhet.

Utredningstidens längd

Enligt 7 § Förvaltningslagen framgår att en utredning ska genomföras så snabbt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Att en utredning ska genomföras skyndsamt får alltså inte medföra att kraven på objektivitet, opartiskhet och allsidighet eftersätts. Vad som menas med så snabbt som möjligt kan inte anges generellt utan måste bli en bedömning i varje enskilt ärende.

4.2.3 Kommunisering

Reglerna i 17 § FL innebär att utredningsmaterial som någon annan har tillfört ett

ärende, och som har betydelse för ärendets avgörande, ska kommuniceras innan ett slutligt beslut fattas i ärendet. Ett beslut ska grunda sig på det som har dokumenterats. Det innebär att muntliga uppgifter och iakttagelser har gjorts skall dokumenteras och tillföras ärendet.

Skyldigheten att kommunicera gäller utredningsmaterialet och omfattar inte bedömning eller förslag till beslut. I vissa fall är kommunikering inte nödvändig. Det gäller bl.a. om beslutet inte går part emot, dvs. om den enskilde får precis vad han eller hon har ansökt om eller begärt, uppgiften saknar betydelse, t.ex. om en annan person har lämnat en uppgift som man redan känner till eller som inte behövs för beslutsfattandet, eller det är uppenbart obehövt att kommunicera. Se vidare *Socialstyrelsens handbok 2015 Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten*.

Kommunikering kan ske skriftligt eller muntligt. Den enskilde ska ges möjlighet att komma in med synpunkter eller kompletteringar till utredningen som ligger till grund för ställningstagandet. En tydlig tidsangivelse för när synpunkter ska ha inkommit till nämnden ska delges den enskilde. Den enskilde bör få 2 veckor på sig att inkomma med synpunkter, vilket bör ske skriftligt. Om synpunkter inkommit inom ramen för tidsangivelsen ska detta dokumenteras och tas i beaktande innan beslut fattas.

4.2.4 Beslut

Handläggning eller utredning skall utmyнна i ett beslut om rätten till bistånd utifrån den enskildes ansökan. Syfte och mål med insatsen ska tydligt framgå av biståndshandläggarens utredning och beställning av insatsen. Insatser som beviljas ska utformas så att de kompenserar, stödjer eller tränar den enskilde för de behov han/hon inte själv eller på annat sätt, kan tillgodose.

Vem som har rätt att fatta beslut om bistånd/olika insatser samt omfattningen av dessa på delegation från nämnden framgår av kommunens delegationsordning. Biståndsbesluten i Stenungssunds kommun skall efter individuell bedömning vara tidsbegränsade om inte annat framgår av riktlinjerna.

4.2.5 Om ett beslut går den enskilde emot

Den enskilde har alltid rätt att överklaga ett beslut som går den enskilde emot. Den enskilde har även möjlighet att överklaga ett beslut som gäller bifall av ansökan om den upplever att beslutet inte överensstämmer med vad som ansöktes om.

Om den enskilde önskar hjälp med att överklaga ska nämnden biträda med sådan hjälp. Detta följer av den serviceskyldighet som nämnden har enligt 4 § Förvaltningslagen. Överklagan av ett biståndsbeslut skickas till nämnden för en s k rättidsprövning (prövning om skrivelsen med överklagandet har inkommit i rätt tid) samt en granskning för att se om ärendet är felaktigt handlagt eller beslutet uppenbart felaktigt. Om överklagan inkommit i rätt tid och om nämnden står fast vid beslutet, sänds överklagan vidare till Förvaltningsdomstol. För mer information hänvisas till *Förvaltningslagen och 16 kap 3 § Socialtjänstlagen*.

4.2.6 Beställning

När den enskilde fått ett biståndsbeslut kontaktar biståndshandläggaren utföraren och gör en formell beställning av beviljade insatser. Beställningen ska vara så formulerad att det klart och tydligt framgår vilka behov som finns och målet med det individuellt anpassade stödet. Beslut om bistånd av nämnd eller domstol ska i princip verkställas omedelbart.

4.2.7 Genomförandeplan

Hur nämndens beslut om en insats praktiskt ska genomföras ska dokumenteras i en genomförandeplan. I planen ska det framgå vad målet med stödet är, vad som ska göras, när och hur. Utföraren och den enskilde skriver planen tillsammans. Utgångspunkten ska vara att den enskilde själv ska medverka och vara delaktig i planeringen utifrån sina förutsättningar. Genomförandeplanen ska upprättas senast två veckor efter verkställighet av beslutet.

Genomförandeplanen är ett viktigt underlag för biståndshandläggaren när insatsen skall följas upp och/eller omprövas. Detta ska ske kontinuerligt, minst en gång per år, och dokumenteras i verksamhetssystemet.

4.2.8 Uppföljning

Systematiska uppföljningar av pågående insats ska göras.

Uppföljningar/omprövningar utgår från samtal med den enskilde, biståndshandläggarens- samt utförarens dokumentation i form av utredning, journalanteckningar, genomförandeplan och annan relevant information för bedömning om insatsen ska avslutas, fortsätta eller förändras.

4.2.9 Uppföljning IBIC

I uppföljningen ingår att handläggaren samlar in information, detta kan ske på flera sätt för att handläggaren ska få ett tillräckligt underlag. Den viktigaste källan är individens egen beskrivning och upplevelse av sin aktuella situation. I det systematiska arbetet ingår att följa upp hur individens situation har förändrats från första kontakt till att nästa kontakt tas. Det kan innebära att åter beskriva individens behov, resurser, mål, uppfattning om kvalitet eller uppfattning om livskvalitet samt hantera resultat från uppföljningen och vidta åtgärder. Se vidare Socialstyrelsens vägledning (2016) Individens behov i centrum.

4.3 Insatser

4.3.1 Att lösa problem

Beskrivning ICF

Att finna lösningar på problem eller situationer genom att identifiera och analysera frågor, utveckla möjliga lösningar, utvärdera tänkbara effekter av lösningar och genomföra en vald lösning såsom att lösa en konflikt mellan två personer. Innefattar att lösa enkla och sammansatta problem.

Vägledning

Att lösa problem beviljas oftast för personer som har nedsatt psykisk funktion såsom psykisk ohälsa eller har drabbats av nedsatt minne eller demenssjukdom, som behöver stöd/hjälp att lösa vardagliga problem. Det kan t ex vara att personen har svårt att minnas och behöver stöd/hjälp att fylla i det han eller hon har glömt t ex vilken dag det är och vad som skall hända under dagen, se till att något som gått sönder blir lagat eller att slänga matvaror som blivit dåliga. Insatsen betonar ett arbetssätt/förhållningssätt.

Norm: Beviljas maximalt upp till 1 gång per dag.

4.3.2 Att fatta beslut

Beskrivning ICF

Att göra ett val mellan alternativ, att förverkliga valet såsom att välja och köpa en specifik sak eller att besluta att göra och även genomföra en uppgift bland flera uppgifter som behöver genomföras.

Vägledning

Beslut kan beviljas för personer med psykisk ohälsa, minnesproblematik eller demenssjukdom som behöver stöd/hjälp att lösa vardagliga problem. Stödinsats kan vara att skapa struktur i vardagen genom att påminna personen i sina vardagliga rutiner.

Norm: Beviljas maximalt upp till 1 gång per dag.

4.3.3 Att genomföra dagliga rutiner

Beskrivning ICF

Innefattar att genomföra enkla eller sammansatta och samordnade handlingar för att planera, hantera och fullfölja vad de dagliga rutinerna kräver såsom att beräkna tid och göra upp planer för olika aktiviteter under dagen.

Vägledning

Att genomföra dagliga rutiner beviljas om person har svårt att få en regelbunden dag såsom att sköta personlig vård med att göra sig iordning inför dagen, äta regelbundet, passa en avtalad tid, följa en medicinsk ordination, behöver hjälp att påbörja aktiviteter, informeras om vad klockan är eller om det är morgon eller kväll och få en mer normal dygnsrytm. Behovet kan uppkomma i samband med psykisk ohälsa alternativt personer med minnessvikt eller demenssjukdom.

Norm: Beviljas upp till 1 gång per dag.

4.3.4 Att använda kommunikationsutrustning

Beskrivning ICF

Innefattar allmänna och specifika drag i kommunikation genom språk, tecken och symboler och som innefattar att ta emot och att förmedla budskap, att föra samtal och att använda olika kommunikationsmetoder. Handlar om att kunna göra sig förstådd eller ta emot information. Det kan t ex vara att kunna höra och förstå tal, se och förstå text, kunna göra sig förstådd svenska och använda telefon, larm eller dator. Personen kanske förstår men kan inte uttrycka sig i ord och måste få ha hjälp av bilder eller annan lösning.

Vägledning

Beviljas till person som själv inte kan ringa enklare samtal för t ex att beställa tid hos läkare, tandläkare, boka färdtjänst t. ex använda taltavla, hörapparat och hjälp med dator.

Norm: Beviljas upp till 1 gång per dag.

4.3.5 Att ändra och bibehålla kroppsställning

Beskrivning ICF

Innefattar att inta eller ändra kroppsställning och att förflytta sig från en plats till en annan såsom att resa sig ur en stol för att lägga sig på en säng, att lägga sig på knä eller sätta sig på huk och åter kunna resa sig upp från sittande eller liggande. Att lägga sig ner och resa sig från liggande ställning eller att ändra kroppsställning från liggande till någon annan ställning såsom att stå. Att sätta sig ner och resa sig upp från sittande ställning och att ändra kroppsställning från sittande till någon annan ställning såsom att stå eller ligga. Att inta och lämna stående ställning eller ändra kroppsställning från stående till någon annan ställning såsom att ligga eller sitta.

Vägledning

Insatsen handlar främst om att ändra kroppens ställning och avser hjälp med att kunna ändra kroppsställning. Det kan t ex vara att resa sig upp från säng, stol eller toalettstol och kunna hålla kvar kroppsställning och beviljas utifrån personen vanor och behov.

Norm: Beviljas per tillfälle.

4.3.6 Att bära hantera och förflytta föremål

Beskrivning ICF

Innefattar att lyfta upp ett föremål eller ta något från en plats till en annan såsom att lyfta en kopp eller bära ett något från ett rum till ett annat. Att lyfta ett föremål för att flytta det från en lägre till en högre nivå såsom att lyfta ett glas från bordet med hjälp av händerna ta eller flytta ett föremål från en plats till en annan såsom att bära ett vattenglas.

Vägledning

Insatsen handlar främst om personen funktion att bära och förflytta föremål till olika ställen i bostaden eller om det finns behov av att få stöd/hjälp med att t ex duka fram, hålla upp ett glas vatten och ta det med sig.

Norm: Beviljas per tillfälle.

4.3.7 Att gå och röra sig omkring på olika sätt

Beskrivning ICF

Innefattar att förflytta hela kroppen från plats till plats, på vilket underlag eller avstånd som helst med hjälp av specifika hjälpmedel som utformats för att underlätta förflyttningen eller som ger andra sätt att förflytta sig såsom att förflytta sig inomhus i bostaden eller längs gatan i en rullstol eller med rollator.

Vägledning

Insatsen handlar främst om förflyttning i bostaden som att t ex komma till och från säng, toalett och mellan rum i bostaden.

Norm: Beviljas per tillfälle.

4.3.8 Promenad

Beskrivning ICF, att gå och röra sig omkring

Att förflytta sig till fots längs en yta, steg för steg, där en fot alltid är i marken såsom att promenera, flanera, gå framlänges, baklänges eller i sidled. Att gå på det sätt som krävs för att undvika rörliga och fasta föremål, människor, djur och fordon såsom att gå runt på en marknad eller i en affär, gå runt på gatan eller genom trafik eller i folkträngsel.

Vägledning

Insatsen innefattar att behöva att någon finns som hjälp eller tillsyn i samband med förflyttning utomhus såsom en promenad. I insatsen ingår att ta på och av sig ytterkläder. Innefattar inte egenvård i form av förflyttningsträning.

Norm: Beviljas upp till 2 gånger per vecka.

4.3.9 Att tvätta sig

Beskrivning ICF

Att använda vatten, tvål och andra substanser för att rengöra delar av kroppen såsom händer, ansikte, fötter, hår, naglar.

Vägledning

Insatsen innefattar om den enskilde behöver hjälp med sin dagliga hygien på morgon och/eller kväll. Innehåller och avser daglig kroppsrengöring såsom ansikte, händer, nedre hygien utifrån personens vanor och behov.

Norm: Beviljas per tillfälle.

4.3.10 Att duscha

Beskrivning ICF, Att tvätta sig

Att tvätta och torka hela eller delar av kroppen genom att använda vatten och lämpliga material och metoder för att bli ren och torr såsom att bada, duscha, tvätta händer och fötter, ansikte och hår och att torka sig med handduk.

Vägledning

Insatsen används om den enskilde behöver stöd/hjälp med tvätt av hela kroppen. Särskilda behov som t ex medicinska skäl, vid kraftiga svettningar eller andra orsaker kan förekomma där dusch behöver beviljas flera gånger i veckan. I insatsen ingår upptorkning och iordningställande av badrum/hygienutrymmen.

Norm: Dusch/bad beviljas upp till 2 gånger per vecka.

4.3.11 Att sköta kroppsvård

Beskrivning ICF

Att vårda de delar av kroppen som kräver mer än att tvätta och torka sig såsom hud, ansikte, tänder, hårbotten, naglar och könsorgan.

Vägledning

Insatsen smörjning av delar eller hela kroppen, munvård såsom att borsta tänderna, rakning, hårborstning/ uppsättning av hår och nagelvård.

Norm: Beviljas per tillfälle upp till 2 gånger per dag?

4.3.12 Att sköta toalettbehov

Beskrivning ICF

Att planera och genomföra uttömning av mänskliga restprodukter (menstruation, urinering och avföring) och att göra sig ren efteråt.

Vägledning

Insatsen avser själva toalettbesök på toaletten eller mobil toalettstol samt rengöring efteråt. Innefattar inte hur person kommer till och från toalett.

Norm: Beviljas per tillfälle.

4.3.13 Att klä sig

Beskrivning ICF

Insatsen innebär att genomföra samordnade handlingar och uppgifter som att ta på och av kläder och skodon i ordning och i enlighet med klimat och sociala villkor såsom att sätta på sig, rätta till och ta av skjorta, kjol, blus, underkläder, sari, kimono, tights, hatt, handskar, kappa, skor, kängor, sandaler och tofflor.

Vägledning

Om person har behov av hjälp med allt eller delar kring av- och på-klädning. Avser både morgon, kväll samt ytterkläder och skor.

Norm: Beviljas per tillfälle.

4.3.14 Att äta och dricka

Beskrivning, ICF

Innefattar att föra maten till munnen och konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt, skära eller bryta maten i bitar, öppna flaskor och burkar, använda matbestick, äta sina måltider till fest och vardags. Att fatta tag i en dryck som serveras, föra den till munnen och konsumera den på ett kulturellt acceptabelt sätt

såsom att blanda, röra och hälla upp dryck för att dricka, öppna flaskor och burkar, dricka genom sugrör eller rinnande vatten från en kran.

Vägledning

Hjälpen avser stöd före, under och efter aktuella måltider. Exempel på stöd vid matsituation är matning, sällskap under hela eller del av måltiden för att stimulera lusten att äta. Särskild hänsyn ska tas om den enskilde har tendens till undernäring eller felaktigt näringsintag.

Norm: Beviljas per tillfälle

4.3.15 Att få hjälp med egenvård

Egenvård är en hälso- och sjukvårdsåtgärd som legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal bedömt att en patient själv kan utföra. Egenvård är aldrig hälso- och sjukvård enligt lagen.

Avgränsning

En ansökan om bistånd för egenvård ska åtföljas av ett intyg från läkare, sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast. Det är alltid den behandlande legitimerade yrkesutövaren inom hälso- och sjukvården som inom sitt kompetensområde bedömer egenvård. En sjuksköterska/arbetsterapeut/sjukgymnast med förskrivningsrätt kan bedöma egenvård men endast om de produkter/preparat som de har rätt att förskriva.

Vägledning

Hjälp med hälso- och sjukvårdsinsatser som ryms inom vad som räknas som egenvård. Som egenvård räknas de uppgifter som ansvarig läkare normalt lämnar till patient eller anhörig att sköta om. Den enskilde ska själv kunna ge instruktioner om när, vad och hur uppgiften ska utföras. Så länge den enskilde själv klarar att ta ansvar för sin medicinering och sin egen vård i övrigt kan hemtjänstpersonalen

inom ramen för biståndsbeslutet lämna hjälp/handräckning. Detta innebär att hemtjänstpersonalen kan bistå med till exempel träning, ögondroppar eller på- och avtagning av stödstrumpor på samma sätt som man bistår med andra sysslor som den enskilde inte klarar att utföra. Den enskildes behov och uppgifter i intyget är avgörande för hur ofta insatsen ges.

Norm: Beviljas utifrån egenvårdsintyg. Vid mer omfattande ansökan vad gäller egenvård bör det göras en individuell prövning utifrån skälig levnadsnivå.

4.3.16 Att sköta sin egen hälsa

Beskrivning ICF

Att tillförsäkra sig fysisk bekvämlighet, hälsa och fysiskt och psykiskt välbefinnande såsom att upprätthålla en balanserad diet, lämplig nivå av fysisk aktivitet, hålla sig varm eller kall, undvika hälsorisker, bli vaccinerad och genomgå regelbundna hälsokontroller.

Vägledning

Denna insats innebär att t ex få stöd/hjälp med att planera en balanserad kost.

Norm: Beviljas upp till 1 gång dagligen.

4.3.17 Att skaffa varor och tjänster

Beskrivning ICF

Innefattar att välja, anskaffa och transportera alla varor och tjänster som krävs för det dagliga livet såsom att välja, anskaffa, transportera och förvara mat, dryck, kläder, rengöringsmaterial, bränsle, hushållsartiklar, husgeråd, kokkärl, hushållsredskap, och verktyg; att anskaffa nyttoföremål och andra hushållstjänster.

Vägledning

Till inköp räknas inköp av dagligvaror och hushållsartiklar från livsmedelsbutik samt apoteksvaror i den för utföraren närmaste affär/apotek. Finns hemsändningsservice i området hänvisas personen i första hand till det. Vid behov kan man få stöd att beställa maten via internet. Vid behov också packa in mat och kylvaror. Övriga inköp av t ex kläder, skor eller andra inköp beviljas tillfälligtvis i samband med insatsen ledsagning om behov finns och person får då ansöka om detta. Beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen. Bistånd för inköp utanför kommunen beviljas inte.

Norm: Insatsen beviljas per hushåll 1 gång i veckan på vardagar och inkluderar inköp på apotek.

4.3.18 Att bereda måltider

Beskrivning ICF

Att planera, organisera, laga och servera enkla och sammansatta måltider till sig själv och andra såsom att göra upp en matsedel, välja ut ätlig mat och dryck och samla ihop ingredienser för att bereda måltider, laga varm mat och förbereda kall mat och dryck samt servera maten.

Vägledning

Behov av insatser för att bereda måltider kan finnas i samband med frukost, huvudmål, mellanmål och kvällsmål. Det är den enskilde i samråd med hemtjänstutföraren som avgör hur insatsen ska utföras. Beställningen beskriver beviljad insats, behovet av insatsen och vad den enskilde klarar av att utföra på egen hand. Insatsen iordningställande av måltid kan innebära dukning, uppläggning av mat, servering av måltiden, hjälp att värma mat, enklare matlagning eller uppvärmning av färdig kyld/fryst mat.

Norm: Beviljas per tillfälle.

4.3.19 Att städa köksutrymme och köksredskap

Beskrivning ICF

Att städa upp efter matlagning såsom att diska, rengöra pannor, kastruller och matlagningsredskap samt städa bord och golv i matlagnings- och måltidsutrymmen.

Vägledning

Insatsen innefattar att städa av matplats och arbetsbänk samt de redskap som har används i samband med matlagning.

Norm: Beviljas per tillfälle upp till 1 gång dagligen.

4.3.20 Att avlägsna avfall

Beskrivning ICF

Att göra sig av med hushållsavfall såsom att samla ihop skräp och sopor i hemmet, hantera avfall för att kasta det, använda anordningar för avfallshantering, bränna avfall.

Vägledning

Insatsen beviljas utifrån behov och innefattar att slänga sopor från kök och toalett. Även återvinning av sopsortering ingår.

Norm: Beviljas per tillfälle upp till 1 gång dagligen.

4.3.21 Att tvätta och torka kläder

Beskrivning ICF

Innefattar att tvätta, torka kläder, vika och stoppa in i skåp. och omfattar maskintvätt av kläder, sänglinne och handdukar. För- och efterarbete, till exempel klädvård, byte av sängkläder samt lägga in tvätten i skåp, ingår. Även strykning av enstaka plagg och enklare syarbeten med nål och tråd ingår.

Vägledning

I insatsen ingår inte att tvätta mattor eller större gardinuppsättningar, mangla eller stryka sängkläder och handdukar eller tvätt av anhörigas kläder. Beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra insatsen. Förhållanden där det finns behov av tätare insatser är till exempel att den enskilde har ett större behov av insatsen på grund av inkontinens, motorik- eller synproblem som medför spill, fläckar eller liknande. Den enskilde tillhandahåller tvätt- och sköljmedel. I insatsen ingår även byte av sängkläder med samma intervall.

Norm: Beviljas per hushåll 1 gång var 14:e dag.

4.3.22 Att hygienstäda

Avgränsning/Beskrivning ICF "att städa bostad"

Att städa hemmet såsom att damma, sopa, skura, torka av golv, rengöra badrum, toaletter samt rengöra hemmets möbler.

Vägledning

Om det framkommer ett större behov av städning kan hygienstädning beviljas

vilket innebär rengöring av arbetsytor och golv i kök, översyn av hall och rengöring av toalett.

Norm: Beviljas 1 gång i veckan.

4.3.23 Att städa bostaden

Beskrivning ICF

Att städa hemmet såsom att städa upp och damma, sopa, skura, torka av golv, tvätta fönster och väggar, rengöra badrum och toaletter och att rengöra hemmets möbler.

Vägledning

Städning av bostad, 2 rum, kök, toalett och hall beviljas för att upprätthålla en rimlig boendemiljö. I städning kan ingå damning, dammsugning av golv och mattor, skakning av mindre mattor, våttorkning av golv och rengöring av handfat och toalett. Vid behov av fönsterputsning och gardinuppsättning kan det ges 1 gång/år och ska inrymmas inom ramen för insatsen städning. För fönsterputsning gäller fönster till bostaden, ut- och invändigt samt mellan fönsterglas av 2 rum och kök. Avfrostning och rengöring av kyl/frys, skåp och lådor, spis och fläkt kan ingå om den enskilde vill men får då välja bort städning av bostad vid aktuellt tillfället.

Förhållanden som kan medföra särskilda behov är t.ex. allergier eller att den enskilde har motorik- eller synproblem som medför spill eller liknande. Allergier ska vara medicinskt utredda och styrkas av läkarintyg.

Städning beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra städningen. Om den enskilde lever i hushållsgemenskap

med en vuxen som utför omfattande omsorgsinsatser, kan i särskilda fall städning beviljas. Storstädning, städning av förråd, vindstädning, rengöring av avlopp beviljas inte som bistånd. Fler tillfällen för städning på grund av husdjur kan inte anses ingå i skälig levnadsnivå.

Städmaterial tillhandahålls av hushållet.

Norm: Beviljas 1 gång var 3:e vecka av 2 rum, kök, toalett och hall per hushåll.

4.3.24 Att använda hushållsapparater

Beskrivning ICF

Att använda olika slags hushållsapparater såsom tvättmaskin, torkapparat, strykjärn, dammsugare och diskmaskin.

Vägledning

Insatsen används när det finns behov av att få hjälp med att t ex sätta på tvättmaskin eller diskmaskin men personen själv klarar av att utföra hantering av tvätt eller disk. Kan även användas när person har behov av få hjälp med att sätta på och stänga av tv.

Norm: Beviljas per tillfälle.

4.3.25 Att ta hand om lättare hushållsgöromål

Beskrivning ICF

Att underhålla och laga hushållsföremål och andra personliga föremål innefattande bostaden och dess inventarier, kläder, fordon och hjälpmedel samt att ta hand om växter och djur, vattna blommor, sköta och ge mat till sällskapsdjur och skötsel av husdjur.

Vägledning

Hushållsgöromål innefattar att få stöd/hjälp med att bädda säng, hämta post, vattna blommor, översyn av hjälpmedel såsom rollator eller rullstol.

Hushållsgöromål beviljas inte då den enskilde lever i hushållsgemenskap med annan vuxen som kan utföra insatsen. Insatsen kan även innehålla skötsel av husdjur.

Att ha husdjur anses normalt inte vara nödvändigt för att den enskilde ska vara tillförsäkrad en skälig levnadsnivå enligt Socialtjänstlagen. Ägaren har det fullständiga ansvaret för sitt husdjur. Bistånd för behov av hjälp med skötsel av husdjur i bostad beviljas i normalfallet inte. Undantag kan göras en kortare period när en akut situation uppstår, avser enstaka dagar i väntan på en annan lösning. Här inräknas t ex matning av katt eller rastning av hund, ej motion av husdjur. Sådan insats är ett särskilt beslut och skall kunna motiveras väl i dokumentation.

Norm: Insatsen beviljas per hushåll och tillfälle. Husdjursskötsel kan beviljas upp till några dagar vid att lösa en akut situation.

4.3.26 Att få stöd och hjälp med att ta kontakter

Beskrivning ICF

Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor, att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden.

Vägledning

Insatsen beviljas när det finns behov av att ringa enklare samtal , ta annan nödvändig kontakt via telefon samt stöd i att hantera kontakt via internet.

Norm: Beviljas per tillfälle.

4.3.27 Att få hjälp med bank och postärenden

Avgränsning/ICF beskrivning

Innefattar att engagera sig och utföra sådana uppgifter och handlingar som krävs vid utbildning, arbete, anställning och ekonomiska transaktioner.

Vägledning

Beviljas om personen behöver stöd att fylla i sina räkningar och/eller posta dem och främst målgruppen med psykisk ohälsa som är i behov av boendestöd. Är personen inte själv medveten om sin ekonomi eller inte själv kan beskriva vad som skall fyllas i eller har förmåga att skriva under skall behov av god man eller förvaltare anmälas av handläggare. Post- och bankärenden ska i första hand skötas genom privatgiro, autogiro hjälp från anhörig, god man eller förvaltare.

Norm: Beviljas 1 gång per månad.

4.3.28 Dagverksamhet

Avgränsning/ Beskrivning ICF "mellanmännsliga interaktioner och relationer"

Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor. Innefattar: att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden, att svara på kritik och sociala signaler och att använda lämplig fysisk kontakt.

Vägledning

Dagverksamhet för personer med demenssjukdom är en verksamhet för personer som till följd av en demenssjukdom är i behov av regelbundna aktiviteter och stimulans i vardagen samtidigt som insatsen kan samtidigt ge en anhörig avlastning. Insatsen kan inte enbart beviljas som en insats för avlastning för anhöriga. Den enskilde ska ha behov av att delta i dagverksamheten. När det gäller demens ska den enskilde ha en utredd demenssjukdom eller vara under utredning för demenssjukdom. Väsentligt att dagverksamhet beviljas i ett relativt tidigt skede för att kunna tillgodogöra sig aktivering, sysselsättning och social gemenskap. Dagverksamhet för personer med behov av social samvaro är en insats för personer som är i behov av regelbundna aktiviteter och stimulans i vardagen.

Norm: Beviljas som insats utan frekvens. Den enskildes behov avgör omfattningen och ansvarig för dagverksamheten bedömer frekvens av insatsen.

4.3.29 Social samvaro

Beskrivning ICF

Att samspela med människor på ett i sammanhanget socialt lämpligt sätt såsom att när det är lämpligt visa hänsynstagande och uppskattning eller att reagera på andras känslor. Innefattar: att visa respekt, värme, tacksamhet och tolerans i förhållanden, att svara på kritik och sociala signaler och att använda lämplig fysisk kontakt.

Vägledning

Om personen är i behov av social kontakt för att upprätthålla eller förebygga att andra funktioner minskar i funktion kan bevilja denna insats. Den kan innehålla t ex läsning av tidning, samtal eller aktivitet i eller utanför bostaden.

Norm: Beviljas upp till 2 gånger per vecka.

Ökad känsla av trygghet

Beskrivning ICF

Kroppsfunktion känsla av trygghet beskrivs som andra specifika emotionella funktioner som avser psykiska funktioner som utifrån situation leder till känsla/upplevelse av trygghet. Innefattar t ex sorgsenhet, lycka, rädsla, ilska, spänning, ångest, sorg och glädje.

4.3.30 Trygghetstelefon

Vägledning

Syftet med trygghetstelefon är att snabbt komma i kontakt med larmcentral och hemtjänstpersonal om den enskilde hamnar i nödsituation och är i behov av mer akut hjälp. Larmet är en passiv form av tillsyn. Insatsen kan endast beviljas om personen själv kan använda trygghetstelefonen själv eller om det finns anhöriga i hushållet som kan hjälpa den enskilde att använda det.

Norm: Beviljas per person.

4.3.31 Trygghetsskapande insats

Vägledning

Avser tillsyn dag och/eller natt i trygghetshöjande syfte. Den enskilde kan inte använda en trygghetstelefon och är i behov av besök alternativt telefonsamtal av personal för att tillförsäkra den enskilde tryggheten och att allt är i sin ordning. Om den enskilde av särskilda skäl är i behov av fysiska tillsynsbesök skall detta lyftas på verksamhetsmöte i biståndsgruppen. Nattetid skall nattkamera i första hand användas. Av utredning skall framgå hur ofta tillsynen skall ske. Verkställighet av trygghetsskapande insats bestämmer tillsammans med den enskilde hur och när insatsen skall utföras.

Norm: Insatsen kan beviljas 4 gånger dag/kväll och 2 gånger nattetid.

4.3.32 Avlösning av anhörig i hemmet

Vägledning

Insatsen ska bidra till den enskildes möjlighet att bo kvar i ordinarie bostad. Den enskilde är i behov av kontinuerlig tillsyn och/eller omsorg som utförs av anhörig. Anhörig är i behov av avlösning för att till exempel kunna uträtta ärenden eller delta i aktiviteter utanför bostaden.

Insatsen kan innebära en aktivitet tillsammans med den enskilde. Insatsen kan enbart beviljas då den enskilde sammanbor med den som vårdar.

Syftet är att ersätta den anhörige vid de tillfällen den anhörige har behov av att bli avlöst. Ansökan om daglig regelbunden avlösning beviljas endast i undantagsfall, eftersom insatsen då inte är att betrakta som avlösning. Dagliga regelbundna hemtjänstinsatser som är direkt riktade till den enskilde ska istället tillgodose behovet i dessa fall, till exempel tillsyn eller hjälp med personlig hygien.

Den enskilde kan ej spara beviljade timmar för att användas vid ett senare tillfälle. Avlösning via hemtjänsten, som avser i första hand vardagar, prövas utifrån den enskildes behov.

Norm: Beviljas upp till 5 timmar per vecka och antal timmar skall framgå i beslut. Kommunen tar inte ut någon avgift för upp till 5 timmar per vecka.

4.3.33 Avlösning i form av växelvistelse

Vägledning

Växelboende innebär att den enskilde växelvis bor i ordinärt boende respektive på korttidsboende. Syftet med att bevilja växelboende är tvåfaldigt. Dels syftar biståndet till att avlasta anhöriga och dels syftar det till att den enskilde ska få sina behov av vård, omsorg och tillsyn tillgodosedda. Uppföljning av behov av hemtjänstinsatser ska göras vid beslut om växelvistelse.

Växelboende beviljas inte när behoven skäligen kan tillgodoses genom hemtjänst.

Vid ansökan om växelboende som överstiger gällande norm ska ansökan avslås

med hänvisning till att behovet kan tillgodoses genom särskilt boende. Behov av växelboende föreligger om den enskilde har ett omfattande behov av vård och omsorg där anhöriga är i behov av regelbunden avlastning.

Norm: Växelboende kan beviljas 1 vecka per 4 veckor och vid ett omfattande behov maximalt 2 veckor per 4 veckor.

4.3.34 Ledsagning

Avgränsning

I första hand ska brukaren hänvisas till att ta färdtjänst till aktiviteter och samhällsinrättningar.

Om personen redan beviljats hemtjänstinsats bör det i första hand utredas om behovet kan tillgodoses genom insatsen "Social samvaro och utevistelse" (se ovan). Insatsen beviljas inte om det finns någon i den enskildes nätverk, till exempel anhörig, som kan vara behjälplig vid ledsagning. Insatsen beviljas inte om behovet är tillgodosett genom att chaufför för färdtjänst eller sjukresa kan ledsaga till och från ytterdörr i markplan. Vid ledsagning till vårdcentral eller mindre vårdinrättning kan chauffören hämta och lämna vid dörren, dock inte vidare in till avdelningen.

Vägledning

Hjälp att förflytta sig till en specifik plats, till exempel besök på samhällsinrättningar eller aktiviteter i närområdet där färdtjänst inte är befogat utifrån det korta avståndet. Ledsagning kan beviljas vid kommunikativa eller fysiska begränsningar.

Norm: Vid behov av regelbunden ledsagning till och från förutbestämd plats till exempel öppen verksamhet/träffpunkt/aktivitet.

Insatsen kan beviljas:

- en gång i veckan till social aktivitet i närområdet
- en gång i månaden för ärenden i närområdet såsom frisör, fotvård
- en gång i kvartalet för att handla kläder.

Tillfällig ledsagning

Kan beviljas vid behov av ledsagning till och från samhällsinrättningar t.ex. följa till vårdcentral, sjukhus och olika myndigheter. Den enskilde har en tillfälligt nedsatt funktion och inte har någon i sitt nätverk som kan ledsaga. Innan tillfällig ledsagning kan beviljas bör det prövas om den enskilde kan få sitt behov av ledsagning tillgodosett via beställd sjukresa där det kan ingå hjälp att komma från dörr till dörr.

4.3.35 Särskilt boende

Enligt socialtjänstlagen ska kommunen inrätta särskilda boendeformer för service och omsorg för äldre människor som behöver särskilt stöd (socialtjänstlagen 2001:453 5 kap. 5 §). Särskilt boende beviljas enligt socialtjänstlagen 4 kap. 1 §.

Kommunen har äldreboendeplatser med inriktning omvårdnad samt äldreboendeplaster med specialinriktning demens och psykiatrik.

Behovet av särskilt boende ska grunda sig på en helhetsbedömning där den enskildes situation och möjligheter sammanvägts med fysiska, sociala, medicinska, psykiska och existentiella behov. Det innebär en stor omställning för den enskilde att flytta från sitt hem. I regel är det därför väsentligt att ha prövat andra insatser innan ett beslut om särskilt boende fattas.

I utredningen om behov av boende ska det framgå vilken typ av enhet som bedöms kunna tillgodose behovet, demens eller omvårdnad. För att personer med funktionsnedsättningen demens ska beviljas särskilt boende, krävs att personen erhållit demensdiagnos av läkare.

Avgränsning

Behov av särskilt boende föreligger inte om den enskildes behov kan tillgodoses med insatser i ordinärt boende till exempel hemtjänst eller om behovet avsevärt minskar med hjälpmedel, bostadsanpassning eller alternativa insatser.

Rätten till bistånd i form av särskilt boende grundar sig på den enskildes totala funktionstillståndsbedömning. Om den enskilde av andra skäl behöver en annan bostad, till exempel avsaknad av hiss i fastigheten eller otillgänglig närmiljö, ska i första hand möjlighet till bostadsanpassning eller byte till mer lämplig bostad prövas. Biståndshandläggaren ska informera den enskilde om andra möjligheter, till exempel byte av bostad.

Den enskildes kan ha önskemål om till vilket boende hen vill flytta och bör beaktas. Önskar den enskilde ett annat boende än det som erbjuds finns möjlighet att ställa sig byteskö till önskat boende när ledig plats finns.

Tackar den enskilde nej till erbjudandet om plats i särskilt boende bedöms det som att den enskilde inte för närvarande har behov av erbjuden insats. När behovet uppstår igen finns möjlighet att göra ny ansökan. Det är behovet som styr vem som erbjuds plats på särskilt boende om det finns fler sökande än lediga platser.

5. Vägledning

Den enskilde beviljas denna insats vid omfattande behov av personlig omsorg när det gäller till exempel hygien, klädsel, förflyttning, måltider, kommunikation och tät tillsyn över dygnet. Den enskildes behov ska inte skäligen gå att tillgodose med hemtjänst eller annat bistånd. Exempel på situationer där hemtjänsten inte räcker till är de behov som uppstår med korta eller oförutsägbara intervaller.

Medicinskt utlåtande om den enskildes eventuella medicinska behov tas med i helhetsbedömningen men det är det individuella behovet som styr, inte diagnos eller orsaken till att behoven uppstått.

Behoven ska bedömas utifrån skälig levnadsnivå och i förhållande till om den enskilde: har omsorgsbehov som är varaktiga och stora över hela dygnet uttrycker stark/ständig oro som påverkar livsföringen och insatser i ordinärt boende inte är tillräckliga har behov av närhet till personal och/eller inte har förmåga att påkalla hjälp har uppnått hög ålder i kombination med känslor av oro och/eller otrygghet.

Parboende

Enligt 4 kap 1 c § framgår att den som har beviljats eller beviljas bistånd i form av boende i en sådan särskild boendeform som avses i 5 kap. 5 §, ska det ingå i en skälig levnadsnivå att kunna sammanbo med make eller sambo. Detta gäller under förutsättning att paret varaktigt har sammanbott eller, om den ena parten redan bor i ett sådant boende, att paret dessförinnan varaktigt har sammanbott. Första stycket gäller oavsett om maken eller sambon har behov av boende i särskild boendeform. Lag (2013:421).

Det är den person som ansöker om särskilt boende eller som tidigare beviljats särskilt boende som ansöker om att få bo tillsammans med sin make/maka eller sambo. Biståndshandläggare skall utreda följande:

Har paret stadigvarande bott tillsammans

Är det bådadas önskan att få fortsätta att bo tillsammans. Om behov av hjälp uppstår för en medboende i ett särskilt boende kan hen beviljas hemtjänst som då utförs av boendets personal. Den som är part i ärendet kan överklaga ett beslut om rätten att få bo tillsammans. Part i ärendet är den som beviljats särskilt boende.

Med samma boende har Socialstyrelsen definierat boende i samma rum, samma lägenhet eller inom samma särskilda boende. I Stenungssunds kommun används benämningen makar men i likhet med den parboendegaranti som regleras i socialtjänstlagen avses här makar, registrerade partners eller sambos. Boendet anses som kategoriboende och detta kan sägas upp av kommunen.

Den medflyttande rekommenderas alltid att provbo och att behålla sitt tidigare boende en tid.

5.1.1 Korttidsboende

En vistelse på korttidsboende ska som regel vara kort och tidsbegränsas till maximalt tre veckor. Beslut om korttidsvistelse följs upp kontinuerligt och efter behov dock senast inom 3 veckor. Beslut om korttidsboende i väntan på särskilt boende och hospice behöver inte tidsbegränsas.

Avgränsning

Är orsaken till behov av korttidsboende ett väsentligt förändrat hälsotillstånd eller om den enskilde har fallit i hemmet, krävs en kontakt med läkare på vårdcentral eller sjukhus för bedömning innan korttidsvård kan beviljas. Korttidsboende beviljas inte om behovet handlar om rekreation och/eller stimulans. Då hänvisas den enskilde till dagverksamhet eller annan form av insats som kan tillgodoses behovet.

Korttidsboende beviljas inte på grund av bostadsproblematik, till exempel stambyte, renovering eller bristande tillgänglighet.

Korttidsboende beviljas inte om behovet kan tillgodoses av rehabiliterande/utredande åtgärder i ordinärt boende.

Korttidsboende beviljas inte när behoven kan tillgodoses av hemtjänst i ordinärt boende.

Korttidsboende beviljas inte förlängt om den enskilde inte antar erbjuden plats i särskilt boende. I dessa situationer får den enskilde vänta på platsen i det egna hemmet med stöd av hemtjänst.

Vägledning

Korttidsboende kan beviljas när alla möjligheter till att kunna vistas i den ordinarie bostaden är uttömda. Det kan finnas flera olika behov och syften med korttidsboende, nedan redovisas de vanligaste:

Korttidsboende med målet att återgå till ordinärt boende. Syftet med att bevilja korttidsboende kan vara att kartlägga hur den enskildes hjälpbehov bäst ska kunna tillgodoses. Insatsen kan beviljas när bedömning av behov inte är möjlig att genomföra i den ordinarie bostaden eller då hemsituationen bedöms som mycket osäker på grund av kognitiv svikt.

Insatsen kan också beviljas då förutsättningar för att bo hemma tillfälligt saknas. Till exempel när bostaden behöver anpassas innan hemgång är möjlig eller då den Enskildes behov tillfälligt är så omfattande att behov av hemtjänstinsatser är orimligt stora.

Korttidsboende i väntan på särskilt boende kan beviljas när alla andra insatser är beprövat och behovet är mycket omfattande.

Syftet med att bevilja korttidsboende i väntan på särskilt boende är att den enskilde ska tillförsäkras en skälig levnadsnivå tills en permanent plats kan erbjudas. Korttidsboende i tillfälligt avlastande syfte. Denna insats syftar dels till att avlasta anhöriga, dels till att den enskilde ska få sina behov av vård, omsorg och tillsyn tillgodosedda. Till skillnad från växelboende (se nedan) är ett korttidsboende i tillfälligt avlastande syfte något som beviljas för ett enstaka tillfälle.

Behov av tillfälligt korttidsboende kan uppstå i akuta situationer då den som vårdar har behov av vård för egen del och då den enskilde inte kan vara hemma med stöd av hemtjänstinsatser.

Vård i livet slut – VILS

Vård i livets slut som också benämns som VILS innebär att ge trygghet, hjälp och lindring till den enskilde i hemmet när läkare bedömt att person inte har lång tid kvar att leva. Förutom rent medicinska insatser, som till exempel smärtlindring, ska både den som är sjuk och den anhörige känna stöd och trygghet. Vården ges av undersköterskor och sjuksköterskor i kommunen och läkare i primärvård. Gruppen består av undersköterskor, sjuksköterskor, arbetsterapeuter, sjukgymnaster och ansvariga enhetschefer.

Tillgång till läkare finns. AVH-teamet kan konsulteras vid behov. AVH står för

Avancerad Vård i Hemmet. I teamet ingår sjuksköterska, läkare och kurator. De kan göra hembesök vid behov. Om det av någon anledning skulle uppstå problem med vården i det egna hemmet, finns det en lägenhet på Tallåsens äldreboende. VILS-teamet följer med och vårdar den som är sjuk. Finns också möjlighet till plats på korttidsboende.

Hospice

Hospicevård riktar sig till personer som befinner sig i livets slutskede. För att bli beviljad hospicevård ska särskilda skäl föreligga, exempelvis att det krävs en medicinsk insats som inte kan tillgodoses på korttidsboende i Stenungssunds kommun. Vid ansökan om hospicevård ska det finnas läkarintyg från behandlande läkare som ska styrka att det är vård i livets absoluta slutskede.

5.1.2 Kontaktperson

Beskrivning ICF, Mellanmänskliga interaktioner och relationer

Handlingar och uppgifter som behövs för samspel med människor på ett i sammanhanget lämpligt sätt.

Vägledning

Kontaktperson är en insats som kan beviljas för att bryta social isolering och som i första hand riktar sig till personer med psykiska funktionsnedsättningar. Syftet med en kontaktperson är att denna ska vara en medmänniska som kan ge stöd i vardagssituationer och hjälpa till att bryta social isolering genom samvaro och hjälp till fritidsaktiviteter. I bedömningen ska eventuella sociala kontakter med redan beviljade insatser såsom dagverksamhet, hemtjänst/boendestöd, kontakt med anhöriga, grannar eller frivilligorganisationer vägas in. Individuell bedömning av uppdragets omfattning skall göras.

Kontaktpersonsuppdraget är ett uppdrag där arvode och omkostnader utbetalas enligt avtal. Ersättningens omfattning bedöms utifrån uppdragets art och vilka omkostnader som kan komma i uppdraget. Den enskilde står för sina egna kostnader i samband med aktiviteter. Beslutet skall vara tidsbegränsat upp till 1 år.

6. Stöd till anhöriga

Sedan 2009 är kommunen skyldig att erbjuda stöd för att underlätta för anhöriga som vårdar eller stödjer en närstående som är äldre, långvarigt sjuk eller har en funktionsnedsättning (5 kap. 10 § Socialtjänstlagen). Stöd till anhöriga ges av flera personalgrupper inom socialtjänsten exempelvis handläggare, personal inom hemtjänst och personal på särskilda boende. Stödet ska, så långt som möjligt, vara individanpassat och utformas i samråd med berörda. Utöver information om de biståndsbedömda insatser som finns att tillgå ska biståndshandläggaren informera om vilket utbud som finns av andra stödformer, till exempel stödgrupper och frivilligorganisationer.

6.1 Stöd till anhöriga i form av service

Service är antingen allmänt inriktade insatser eller generellt utformade sociala tjänster. Exempel på sådana serviceinsatser är rådgivning, information om olika typer av hjälpmedel eller erbjudande om stödjande samtal. Den enskilde bedömer själv om hen vill använda den service som kommunen erbjuder.

6.2 Stöd till anhöriga efter behovsprövning

Anhöriga har rätt att ansöka om stöd för egen del. En sådan ansökan ska handläggas och dokumenteras på samma sätt som vilken annan ansökan om bistånd som helst. Det finns inga begränsningar i lagstiftningen avseende vilken form av stöd som den anhöriga kan ansöka om. Anhöriga kan alltid ansöka om insatser enligt socialtjänstlagen 4 kap 1 § för sin livsföring. Exempel på behovsprövade stödinsatser kan vara praktisk hjälp i hemmet eller stödsamtal. Insatser till anhöriga som inte är generellt inriktade utan är individuellt utformade ska ges som bistånd. Biståndshandläggaren är skyldig att informera anhöriga om rätten att ansöka om insatser för egen del.

6.3 Stöd i form av insatser till brukaren

I socialtjänstlagen (2001:453) finns möjlighet att ansöka om insatser som riktar sig till brukaren och samtidigt utgör en viktig del av den hjälp och avlastning som den anhöriga kan behöva. Det kan handla om ledsagning, avlösning i hemmet, hemtjänst och korttidsvistelse. Dessa insatser är individuellt utformade och måste föregås av en utredning och ett beslut.

Vid all form av avlösning är det minst två personer inblandade och båda måste ge sitt samtycke till arrangemanget. Dels måste den anhöriga önska bli avlöst från sitt frivilliga åtagande, dels måste brukaren vilja göra en ansökan om insatsen. Det får inte råda några tvivel om att den enskilde som får insatsen samtycker till att ta emot den. Synpunkter måste inhämtas från båda parter. Om parterna inte är överens är det viktigt att handläggaren fortsätter sträva efter att hitta en lösning, så att bådadas behov kan tillgodoses.

6.4 Barnperspektiv

Med barn avses i riktlinjerna barn mellan 0-18 år. All verksamhet som rör barn med funktionsnedsättning ska vila på de grundläggande bestämmelserna i FN:s barnkonvention och gällande svensk lagstiftning, 1 kap 2 § SoL som säger när "åtgärder rör barn skall det särskilt beaktas hänsyn till vad barnens bästa kräver.

Barnkonventionens grundläggande principer, se särskilt artikel 2,3, 6 och 12

Alla barn har lika värde och samma rättigheter. Barn får inte diskrimineras i förhållande till vuxna eller andra grupper av barn, och ska skyddas mot diskriminering.

Barnets bästa ska komma i första hand, vid alla slags åtgärder och beslut som rör barnet. All planering och alla beslut ska innefatta prövning av barnets bästa.

Alla barn har rätt till livet och att få utvecklas till en trygg individ.

Respekt för barnets åsikter. Barn har rätt att komma till tals, bli tagna på allvar och bli lyssnade på. Barn ska ges möjlighet till inflytande i de frågor som rör dem. Barn har ingen skyldighet att ha eller bilda sig en åsikt och ingen kan tvinga barn att avslöja sina tankar eller åsikter, men det får inte finnas hinder för barnet att få uttrycka dem.

Vårdnadshavares gemensamma ansvar. Barnets vårdnadshavare har det grundläggande ansvaret för barnets utveckling. Konventionen understryker att båda vårdnadshavarna har gemensamt ansvar för barnets uppfostran och utveckling och att även vårdnadshavarna ska följa principen om barnets bästa i sin föräldraroll.